

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta
Katedra filozofie a spol. věd

Posudek vedoucího/oponenta bakalářské práce *nehodící se škrtně

Jméno autora/ky	Petr Matejíček				
Název práce	Aspekty postmoderního myšlení v díle Friedricha Nietzscheho				
Studijní obor	Filozofie				
Vedoucí práce (jméno a příjmení s tituly, pracoviště)					
Oponent práce (jméno a příjmení s tituly, pracoviště)	Mgr. Ladislav Koreň PhD.				
Konzultant práce (jméno a příjmení s tituly, pracoviště)					
Rok obhajoby	2016				
Rozsah práce (počet stran vlastního textu + přílohy zvlášť): 84					
Obrazová příloha	ano - ne	Tabulky a grafy	ano - ne	Další přílohy	ano –ne

Použitá literatura (počet): 40

Hodnocení cíle/ů práce

(charakteristika cíle, způsob jeho stanovení, užitečnost cíle, slovně)

Práce si klade za cíl identifikovat a analyzovat základné aspekty Nietzscheho genealogickej metódy (ďalej len NGM) v *Genealógii morálky* — mechanizmus vôle k moci, perspektivizmus a kritiku prezentizmu — a porovnať ju s Foucaultovým genealogickým prístupom (v *Dozerať a trestať*). Na tomto základe chce potom kriticky preskúmať epistemologickú životaschopnosť genealogického projektu, jeho potenciálny dopad na možnosť a charakter historického poznania. Tiež sa avizuje, že sa kriticky vymedzí voči postmodernistickým a fenomenologickým interpretáciám NGM. V zásade tento plán autor úspešne naplňuje, s výnimkou poslednej položky. Nezaregistroval som žiadnu sústavnejšiu kritickú analýzu postmodernistických a fenomenologických interpretácií. To je zrejme dôsledok skutočnosti, že práca v priebehu písania nadobudla určitý smer, ktorý sa mierne odchyľil od pôvodnej anotácie (i názvu). V tom nevidím zásadný problém. Miesto avizovanej kritickej analýzy postmodernistických a fenomenologických interpretácií NGM v práci nájdeme nečakanú analógiu z oblasti kognitívnych vied inšpirovanú čítaním R. Giereho (distribovaná kognícia, rozšírená myseľ). Tento nápad je nepochybne zaujímavý, hoci analógia s Nietzscheho perspektivizmom (na úrovni celých „rastrov“ = koncových slovníkov) je v danej podobe rozpracovania pomerne vágna.

Inak je ale práca v kontexte bakalárskeho štúdia vysoko nadpriemerná (1) úrovňou obsahového spracovania, (2) extenzívnou a informovanou prácou so zahraničnou odbornou literatúrou, (3) originalitou spracovania, a (4) nadhľadom.

Ad štýl práce:

Autorov štýl je veľmi dobrý a poukazuje na jeho sčítanosť. Jediné, čo ma rušilo, je používanie cudzích tvarov — napr. časté používanie tvarov slova „fokusovať“. Z kontextu pre mňa nevyplýval zvláštny dôvod, prečo nepoužívať napr. české slovo „zaměřit“ a príbuzné tvary.

Ad obsah práce:

Práca má veľmi silné miesto hneď v 2. kapitole, kde autor porovnáva Nietzscheho NGM s dobovým prístupom P. Réeho (kombinácia darwinizmu a utilitarizmu na vysvetlenie pôvodu a povahy morálky ako mechanizmu zvyšujúceho fitness skupiny). Autor dôkladne ilustruje aspekty NGM na tom, ako sa Nietzsche vymedzuje voči Réeovmu prístupu, ktorý je prejavom kritizovaného prezentizmu — totiž tendencie neoprávnenne vkladať súčasné kategórie a významy (tu 2. polovice 19. st. Anglicka) do historických kontextov, ktoré používali iné pojmové rámce.

Potom, čo autor vyloží elementy NGM a porovnáva ju s Foucaultovým genealogickým prístupom (3. kapitola), správne poukáže aj na jej limity (4. kapitola). Už samotný Nietzscheho perspektivizmus totiž predpokladá, že z nejakého interpretačného rámca musíme vychádzať (perspektíva Božieho oka nie je pre nás dostupná). V tom prípade však čelíme dileme. Buď vychádzame zo svojho dobového rámca (a sme v pasci prezentizmu), alebo predpokladáme nejaké transhistorické kategórie a významy, prípadne aspoň metódy, ktoré nám pomôžu identifikovať úskalia prezentizmu a vyhnúť sa im.

Toto poukazuje na základný epistemologický problém NGM. Nietzsche má totiž ambíciu demaskovať pôvod a vývoj fenoménu morálky (ako sa napr. stalo, že začal dominovať étos väčšiny slabých nad pôvodným étosom menšiny silných a vznešených?). V NGM pritom funguje ako kľúčová kategória *vôľa k moci* plus taxonómia *psycho-fyziologických typov* (silný typ, asketický typ, slabá väčšina). Podľa Nietzscheho tieto kategórie síce nadobúdajú rôzne významy a podoby v rôznych historických etapách a kontextoch, súčasne ale tvoria relatívne pevný interpretačný rámec — konkrétne vývoj morálky je možné chápať ako veľkú „hru o moc“ medzi typizovanými skupinami, ktorá prebieha rôznymi (i symbolickými) prostriedkami v rôznych etapách (skrže metamorfózy resentimentu a asketického ideálu, apod.). Problém je, že dôsledný perspektivizmus je ťažké kombinovať s nárokom na demaskovanie „holej“ pravdy (napr. o našej morálke), pretože „holá pravda“ si, zdá sa, vyžaduje nejaký neutrálny interpretačný rámec (perspektívu), ktorý(á) by neskresľoval(a), ale naopak odhaľoval(a), ako to (napr. s morálkou) je. Tak by sme sa vyhli pasci deformujúceho *prezentizmu*. Samotná predstava takého neutrálneho rámca je ale problematická z hľadiska *perspektivizmu*. Foucaultovo sofistické dekonštruovanie tendencie „esencializovať“ telo i moc (podľa autora implicitná kritika NGM) nie je v tomto ohľade príliš veľkým krokom dopredu — ako ostatne autor sám priznáva. Obaja genealógovia sa môžu pohybovať na extrémne všeobecnej rovine akoby neutrálnych kategórii moci, tela (apod.). Tie však potom nič neobjasňujú, pretože sú vyprázdnené. Potenciál objasniť fenomény, zdá sa, prichádza až z konkrétnejšími významami a mechanizmami — ktoré obaja autori skutočne ponúkajú. V tom prípade ale budú genealógovia čeliť Nietzscheho vlastnej námietke: také významy a mechanizmy už nemusia byť univerzálne/neutrálne. Objektívisti tak budú dotierať na genealógov z jednej strany (je treba odmietnuť perspektivizmus, pretože je to odrazový mostík k bezbrehému relativizmu či konštruktivismu, ktorý znemožňuje objektívne poznania a demaskovanie povahy fenoménov), zatiaľ čo postmoderní konštruktivisti na nich budú dotierať z druhej strany (je treba práve domyslieť perspektivizmus do relativistických či konštruktivistických dôsledkov).

Hoci si je autor vedomý týchto úskalí genealogickej metódy, v práci som nenašiel jasne artikulovaný postoj k tejto problematike. Obhajoba by preto mohla byť dobrou platformou, aby autor vyjasnil jeho názor na túto vec:

- 1) Je genealogická metoda skutečně životaschopnou střednou cestou mezi objektivizmom a konstruktivismem?
- 2) Aký potenciál tu presne vidí v *naturalistickej* verzii NGM a *perspektivistickom realizme*?
- 3) Možno je taký naturalistický prístup zlučiteľný s Nietzsche — je ale vôbec zlučiteľný s Foucaultovým projektom? Ak nie, je to problém pre Foucalta alebo pre naturalistický prístup?

Keďže celkovo pozitíva práce výrazne prevažujú jej menšie nedostatky, hodnotím ju známkou A.

Hodnocení obsahové stránky práce

<i>Užití zásadní odborné literatury a zdrojů</i>	ano	s výhradami	ne
<i>Přiměřená odborná terminologie práce</i>	ano	s výhradami	ne
<i>Vhodně zvolená metoda</i>	ano	s výhradami	ne
<i>Splnění deklarovaného cíle/cílů práce</i>	ano	s výhradami	ne

Hodnocení formálních kritérií práce

<i>Stylistická úroveň práce</i>	dobrá	s výhradami	špatná
<i>Pravopis a gramatika</i>	dobré	s výhradami	špatné
<i>Vhodná grafická úprava stránkování a textu</i>	dobrá	s výhradami	špatná
<i>Zpracování příloh</i>	dobré	s výhradami	špatné

Zásadní připomínky k obsahové úrovni práce

Viz. vyššie

Zásadní připomínky k formální úrovni práce

Viz. vyššie

Otázky k obhajobě práce

Viz vyššie

Výsledné hodnocení práce

Práci doporučuji – nedoporučuji k obhajobě. *nehodící se škrtně

Stručné slovní hodnocení (dle uvážení posuzovatele)¹

Prácu odporúčam hodnotiť známkou A.

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta

Hradec Králové 15.5.2016

.....
datum a místo

Ladislav Koreň, PhD.

.....
podpis autora posudku